

İnternet'den ve sosyal ağlardan korkmayın, Onu Ciddiye Alın !

201 Sayın Milletvekilim, Sayın Rektörler, Sayın Konuklar, Sayın katılımcılar, Sayın basın mensupları, ve bizi internetten izleyen netdaşlarım, hepimize 16. İnternet Konferansı açılış törenine hoş geldiniz diyorum, saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bu konferansın gerçekleşmesinde emeği geçen herkese, Konferans Yürütme Kurulu ve İnternet Teknolojileri Derneği adına teşekkür etmek istiyorum. Başta ev sahibimiz, Ege Üniversitesine'ye sayın rektörümüzün sahsında teşekkür ederiz. Ana Sponsor Maçkolik, Altın Sponorlarımız Tüpraş ve VOB, Gümüş Sponsorlarımız, OBSS (Open Business Software Solutions), Testo Elektronik ve Vestel'e, hizmet sponsorları Netsis, Kurukahveci, Kafematik, Topraktan Pastacılık, Ege Üniversitesi Mezunlar Derneği, BİTAM ve Aybilgisayara teşekkür ederiz. Bildiri veren, panele katılan, seminer veren, oturum yöneten aktif katılımcılara ve dinleyicilere, izleyicilere çok teşekkür ederim. Yerel organizasyonu yapan, canlarını dişlerine takıp gece gündüz çalışan, en başta Ata Önal hocamız, tüm Bilgisayar Mühendisliği Bölümü mensuplarına çok teşekkür ederiz.

Bu konferans fikri Türkiye İnternetinin başlangıcında yurt dışının 64K, iç hatların 9.6 veya 19.2K olduğu günlerde, daha 2 Mbitlik omurga hayal edilirken, ortaya çıkan çalkantıyı azaltmak, paydaşları bir masa etrafında toplamak, ve ortak akıl oluşturmak amacıyla 1995 baharında ortaya atılmıştı . Epey uğraştıktan sonra, Bilkente ilk konferansta anlaştık.

17 Kasım 1995de, Konferansın ilk günü Bilkentin 800 kişilik Konser salonu dolmuştu. İlk konferans, o gün İnternetle ilgili tüm kesimleri bir araya getirdi. Amacımız, Türkiye İnternetine ivme vermektir. Bilgi ve deneyim paylaşımı sağlamak, sorunlara çözüm aramaktır. Toplumun ve siyasetin dikkatini çekmektir. Bu konferans dizisi Ankara-İstanbul arasında gitti geldi, bu siyasetin ve kamu ile iş dünyası arasındaki ağırlığı dengelemeye çalışmak içindi. Bu yıl ilk defa, Ankara-İstanbul dışına çıkıyoruz.

Türkiye İnterneti çok büyüdü, büyük oyuncularını pek çekemiyoruz. Ama, biz hala, bu gün bu konferansın, internetle ilgilenenlerin buluşma noktası, sorunların tartışıldığı bir platform, ortak aklın arandığı bir ortam olmasını arzuluyoruz. Bu konferansın, internet konusunda, topluma entelektüel liderlik etmesi arzumuzdan ve çabamızdan vazgeçmedik. Ana sorunların ülkenin gündemine taşınması, o sorunlar için alternatif çözüm arayışlarına ortam sağlama amacı hala geçerli. Bu konferans dizisi Türkiye'de bu yönde pek çok çabaya vesile oldu, katkı verdi. Akademik Bilişim Konferansları, Kamunet Konferansı, İnternet Kurulu ve İnternet Haftası bunların arasında.

İnterneti Nasıl Algılamalı ?

İnternet artık modern yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir; ve yaşamın pek çok boyutunu köklü olarak değiştirmeye başlamıştır. Bu konferansı düzenleyenler olarak, interneti, insanlığın yeni toplum biçimi olduğunu düşündüğümüz, Bilgi Toplumunu oluşturan araç ve kavramların temsilcisi olarak görüyoruz. Sanayi devrimi insanın kol gücünü çokladı, onun etkin kullanımını mümkün kıldı. İnternetin temsil ettiği devrim ise, insanın beyin gücünü çokluyor, onun ürünlerinin paylaşılmasını, yeniden üretilmesini kolaylaştırıyor. İnternet Bilgi Toplumun taşıyıcısı, ön modeli, katalizörü konumunda. Bireyi özgürleştiriyor, güçlendiriyor. Kitlelere örgütlenme ortamları sunuyor, onları güçlendiriyor. Hiyerarşik yapıları kırmaya başlıyor. Sektörleri yeniden yapılandırıyor. Bu değişimler köklü değişimlerdir. Nasıl sanayi devrimi sancılı olduysa, Bilgi Toplumuna dönüşüm de uzun ve sancılı olacaktır. İnternet dünya üzerinde 2.2 milyar insanın katıldığı bir paylaşım, öğrenme, üretim ve eğlence ortamıdır. İnternet , sektörleri yeniden yapılandıran, meslekleri değiştiren, kamu yönetimi, demokrasi, hizmet, ticareti yeniden tanımlayan devrimsel bir gelişmedir. Birbirlerini hiç görmeyen insanlar, insanlığın ortak mülkiyeti için ürünler geliştirmekte; özgür yazılım, açık erişim, açık ders malzemeleri, açık bilim, açık tıp, açık biyoloji gibi projeleri hayata geçirmektedirler.

Dünya Nerede, Türkiye Nereye Gidiyor ?

İnternetin boyutları konusunda bir kaç rakam verirsek: 2.2 milyara yakın insan internet kullanıcısı. İnternete kayıtlı bilgisayar sayısı 850 M(Milyon). 525 M web var. 130M'sı uluslararası, toplam 230M kadar alan adları var. Blog ve video sayısının yüz milyonlar ölçüsünde olduğunu biliyoruz. Google artık sayfa sayısı vermiyor, ama 2008 de 1 trilyon URL'e ulaştığını açıklamıştı. Facebook 800 milyonu aştı, twitter 200, LinkedIn 100, wordpress 35 M blog var. Türkiye'ye gelince 16-74 yaş grubunda kullanım %45, bu kırsal kesimde kadınlar için %25'e düşüyor. İnternete kayıtlı bilgisayar 4 milyon rapor edildi. .TR altında 275 bin alan adı var. Yurt dışında da 1.1 M civarında var. İş dünyasında, e-devletin çeşitli zorlamaları nedeniyle %92 internet kullanıyor. Yüzde onun hala ADSL'si yok. Webi olanlar %60, siparis verenler %14, sipariş alanlar %12. Ülke genelinde e-ticarete bulaşanlar %18. Kabaca değerlendirecek; dünya ortalamasını yakaladık ama, Avrupa ortalamasını yakalayamadık. Son OECD genişband raporunda sonuncuyuz. 3G'nin hanelere girişi %5 civarında, internet kullananların %12'si 3G'yi internet için kullanıyor.

Uluslararası indekslere bakarsak, ortalarda bir yerlerde oyalanıyoruz. İlk indekslerde 55 ülke arasında 44 sırada idik. Dünya Ekonomik Forumunda ise 138 ülke arasında 71. Son 5 yılda sürekli gereliyoruz. Birleşmiş Milletler e-governance raporunda 56'dan 76'ya düştük, sonra 69'uncu olduk. Bazı e-devlet göstergelerinde biraz daha iyiyiz. Ama, inovasyon indeksinde 80 ülke arasında 56. sıradayız. Rekabet indeksinde 142 ülke arasında 59. sıradayız. İnsani gelişme indeksinde ise 187 ülke arasında 92. Toplumsal cinsiyet indeksinde 122/135 civarındayız.

Toplum pek farkında olmasa da 2006-2010 kapsayan Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı vardı. Finans sektörümüz internet işinde oldukça başarılı. Maliye, Sağlık, Adalet sisteminde önemli projeler var. E-devlet hizmetleri sunumunda Avrupa ortalamasının üstündeyiz. Büyük özel sektör interneti oldukça iyi kullanıyor. Okullar için Fatih Projesi gündemde. Üniversitelerimiz, internetle yaşamaya alıştı; süreç işliyor. Bakanları kapsayan bir icra kurulumuz var, hatta bilim, teknoloji ve sanayi bakanımız.

Türkiye Gemisi Rotasını Bilgi Toplumuna henüz döndüremedi!

Ülkede Bilişim, Bilgi Toplumu konularında bir dağınıklık söz konusu. Ülkemizde planlı, sistematik, kapsamlı bir Bilgi Topluma yönelik olduğunu söylemek mümkün değil. Türkiye gemisinin rotasını bilgi toplumuna döndürecek boyutta yapılanma, program, ve çaba yok. Arada bir söylenen parlak sözlerin dışında, buna niyet edildiğini de söylemek biraz zor. En başta, siyasal sahiplenme ve örgütlenme olduğunu söylemek zor. Vaktinin yarısını, 1/3'ünü buna ayıran bakan, müsteşar ve genel müdür düzeyinde kimse yok. Bilgi Toplumu çalışmalarını koordine edecek kapasitede bir

yapılanma yok. Yapılanma olarak, Bilgi Toplumu Dairesi, Başbakanlık e-devlet grubu, Türksat, BTK, Sanayi Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı var. Bunun bir Parlamento ayağı yok. Sivil toplumu, özel sektörü, üniversiteyi ve basını işin içine çekecek bir kadro yok. Yönetişim kavramı kültürümüze epey yabancı, pek sevemiyoruz.

Bilgi Toplumu Eylem Planının süresi bitti, henüz yenisi yok. Kamunun değerlendirmesi %50'ya yakın. Plan, en başında Bilgi Toplumunu değil, e-devleti hedefliyordu. Hedef, emek yoğun bir ekonomiyi ve kırsal ağırlıklı bir toplumu, bilgi yoğun bir ekonomi ve toplumsal yapıya dönüştürmek olmalıdır. Farklı disiplinlerden uzmanları barındıran, esnek, bağımsız, inisiyatif alabilen bir yapı gerekir. Türkiye'yi Bilgi Toplumuna taşıyacak kadroları yetiştirmeye yönelik çalışan bir programımız ve politikalarımız yok, ve var olan kadroları kamuda tutacak insan kaynakları politikalarımız sorunlu. Serbestleşme mevzuatı olarak tamam ama, pratikte ağır aksak ilerliyor; istatistikler fiili tekelin devam ettiğini gösteriyor. Dünyada Kablonun genişbant içinde önemli bir paya sahip. Bizde özel sektörün gelir paylaşımı modeliyle yaptığı yatırımlar devletleştirildi; özelleşmek için mahkeme kararını bekliyor.

İnternette ve Sosyal Ağlardan Korkmayın, onları ciddiye Alın!

Bu konferans, 3 gün 5 paralel salonda sürecek. 56 oturumda 13 Panel, 15 seminer ve 27 bildiri oturumu yapılacaktır. Toplam 90 bildiri sunulacak. Fatih projesi, çok önemli, çok maliyetli ve riskli bir proje. Fatih oturumlarında eğitim politikaları içinde BT'nin yeri, projenin mevcut durumu, ve Fatih Projesini Türkiye olarak nasıl hayata geçiririz sorusuna hep birlikte cevap arayacağız. Biz bu oturumlarda eğitim ve bilişim sektörünü, iş dünyası, STK, akademisyen ve yurttaşlar olarak bir araya getiren bir platform olmak istiyoruz. Daha sonra bu konuyu 2-3 günlük ayrı bir konferans yapmak istiyoruz.

Sosyal Ağlar ve Yeni Medya konferansın en ağırlıklı konusu. Ülkeler, kurumlar ve bireyler için bugün internette olmamak gibi bir seçenek yok artık. Özellikle iş dünyası ve kurumlar için mesele internetin olması, kurumsal webin ve e-postaların olması değil; iş süreçlerin internetle uyumlu olması, onların yeniden tanımlanmasıdır. Aynı şekilde, dünya ile rekabet etmek isteyen kişi ve kurumların, web 2.0/3.0'ı görmezden gelmek, sosyal ağlarda olmamak gibi bir lüksü yok. Halkla ilişkiler, reklam, tanıtım, mezun ilişkileri, örgütlenme, siyaset sosyal ağlara taşındı. Sadece sosyal ağ değil ama, sosyal ağlarda olmamayı göze alamazsınız. İtibarınızı yönetmek zorundasınız. Yalnız, bu işte çok dikkatli olmalısınız. Sosyal Ağ sorumlu kişi, kurumu, kurumsal iletişimi ve sosyal ağları bilecek yetenekli bir elemanınız olmak zorundadır; bu konularda acemi biri ciddi zarar verebilir.

Okullarda bilişim eğitiminde ciddi sorunlar var. İlk 13 yılı düşünürsek, temel eğitim seçmeli hale gelmiş, medya okuryazarlığı da seçmeli halde. ACM lise fen kolunda birinin 6 bilgisayar bilimi dersi almasını öneriyor; bu kültür derslerin ötesinde. Öğrencilerimize, bilgisayar/bilgi okur yazarı dışında, etik, güvenlik, estetik ve temel programlama kavramlarını öğretmeliyiz. Medya/Bilgi okuryazarlığı 2 oturumda tartışılacak.

Altını çizmek istediğim eğitim seminerleri arasında sosyal ağlar dışında, aile ve çocuklar için güvenli internet, ve ofis ve çevrim içi araçların kullanımı seminerleri ve LKD'nin seminerleri var. LKD seminerleri, her konferansta yer almıştır. LKD seminerleri, hem bireysel kullanıcıya, hem kurumsal kullanıcıya hem de kendini geliştirmek isteyen bilişimceye hitap eden parçaları var. Pardus, Linux ve özgür yazılım ülkemiz için, güvenlik, tasarruf, istihdam, rekabet ve bilişimci yetiştirmek için önemlidir. Özgür yazılım dünya üzerinde çok geniş bir insan ağının imece usulüyle ürettiği ve insanlığın ortak mülkiyetinde olan yazılımlardır. Dünya üzerinde 325 bin civarında özgür yazılım projesi devam etmekte, bu projelerde 3 milyon civarında geliştirici katkı vermektedir.

İnternet Yasakları ve wikileaks hakkında birkaç şey söylemek istiyorum. Ülkemiz 3 yıldır, 5651 nolu yasa yoluyla, tabir caizse, "İnternette Savaşıyor". Şunu kısaca söylemek isterim. 5651'in getirdiği yapı, demokratik hukuk devletinde kabul edilemez bir Hukuk Faciasıdır. Demokratik bir ülkede, bir idari yapı, insanların özgürlüklerini kısıtlayamaz. Bu filtre uygulaması ile daha kötü bir

hal aldı. 11 kişilik uzmanlardan oluşan bir kurul oluşturuldu, ama kurulun üyeleri gizli. Devlet sırları üzerinde çalışıyorlar sanki. Facebook ve twitter'ı çocuklara yasaklayan uzmanlar.

Filtre haktır, ama devlet yaparsa sansürdür.

Çocukları koruma konusunda bir anlaşmazlık yok. Sorun bunun nasıl yapılacağı. Her yurttaşın, kendi bilgisayarında kendi keyfince filtre koyması, ya da kafasına filtre koyması, doğrulu/yanlışlığı ayrı bir konu, kendi doğal hakkıdır. Devlet, uygun yazılımlar dağıtır, yarışmalar açar, devlet ve sivil toplum listeler hazırlar. Ama, devletin ben kendi başıma gizli bir liste hazırlarım, bunu kimseyle paylaşmam ve tartışmam, yasal olabilir ama, meşru ve hukuki olamaz. Şu anda uygulanan ise yasal da değil. Bir yönetmeliğe dayanarak, temel özgürlüklere idari bir kadronun kısıtlama getirmesi anayasamıza aykırı. Trafik Polisine hapse atma yetkisi verilmişti, iptal edilmişti. Doğru olan, temel özgürlük kısıtlamasının kanunla tanımlanıp, yargının karar vermesidir. Ülke olarak yasaklama refleksinden kurtulmalıyız. Hoşgörü, diyalog ve yönetim içinde insan odaklı çözüm aramalıyız. Saydam ve katılımcı yapılarla, ifade özgürlüğü ekseninde sorunu çözmeliyiz.

İnsanlar daha açık bir toplum istiyorlar; saydamlık, hesap verilebilirlik, yönetime katılma, ve refaktan pay istiyorlar. Bunu kamu yönetiminden istedikleri kadar, tüm kurumlardan istiyorlar. Wikileaks'i dünya yurttaşlarının gerçekleri öğrenme, saydamlık talebi penceresinden bakmak gerekir. Konferansta ilginç 2 sergi var: Anadolu Üniversitesinden Sevim Selamet "Dünyayı Sörflemek" ve Ebru Baranseli "Sansürün Arkasında". Konferans sırasında gezebilirsiniz. "İnternet ve Demokrasi", "Bir Kültür Bileşeni olarak İnternet", "Tıpta Yalancı Bilim ve İnternet", "Uzaktan Eğitim", gibi paneller, TIP, Güvenlik, Ticaret, Türkiye Deneyimleri, e-öğrenme, EuroKids, Siyaset gibi oturumlar var. İnternetin sorunlarına yönelik "Çağa Uygun İnternet Düzenlemesi", Sayın Arınç'ın "Yeni Medya Düzenlemesi", "İnternet Yasakları ve Filtre" oturumları var.

İnternet, sosyal ağlarla, yeni medyayla, kitlesel projelerle, pek çok insanı tedirgin ediyor. Biz diyoruz ki, İnternet'den Korkmayın! Onu öğrenin! Olanaklarını ve olası risklerini öğreninin. İnterneti kendinizi geliştirmek, işinizi geliştirmek, daha iyi yapmak, daha iyi dünya vatandaşı olmak için kullanın. Nasıl elektriği, telefonu kullanıyorsanız, interneti de aynı ölçüde doğal, yaşamın bir parçası olarak kabul edin. Kendinizi özgürleştirmek, yenilemek için kullanın. Demokrasiyi geliştirmek, bir yurttaş olarak katkınızı göstermek için kullanın, toplumsal katılım ve denetim için kullanın.

Biz, İnterneti çok önemsiyoruz. Bu konferansları da genelde interneti, özelde Türkiye internetini tartışacak, toplumun gündemine koyacak, ve ülkemizin gelişmesine katkı verecek bir platform, ortak akıl için bir ortam olarak tutmaya çalışıyoruz, çalışacağız. İnternet konferansını, ülkenin Bilgi Toplumu ve e-devlet çabalarının gözden geçirileceği, geri besleme yapılacağı bir dost ortamı yapmak istiyoruz.

Bu hedefe ulaşmada bugüne kadar istediğimiz başarıyı elde edemedik ama bu davet bizim! Katkı veren herkese tekrar teşekkür eder, başarılar dilerim.

İnet-tr YK Adına

Mustafa Akgül

30 kasım 2011